

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 122/2026
05.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Весне Субић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тања Симоновић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство здравља, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1898/25 од 17.10.2025. године, на седници одржаној 05.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА се одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1898/25 од 17.10.2025. године.

ОДБИЈА се ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1898/25 од 17.10.2025. године, као неоснована.

Одбија се захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 Гж1 1898/25 од 17.10.2025. године одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Врању П1 80/25 од 24.06.2025. године, исправљена решењем истог суда од 24.09.2025. године којом је, ставом првим изреке, обавезана тужена да исплати тужиоцу износа од 26.647,01 динар на име неисплаћене зараде за април 2017. године са законском затезном каматом од 29.05.2017. године до исплате и 6.989,00 динара на име трошкова извршења пред судом, према решењу о извршењу Основног суда у Врању ИИ 3167/2017 од 05.06.2017. године и закључку јавног извршитеља Александра Николића из ... ИИ 2719/2017 од 16.06.2017. године, док је ставом другим изреке тужена обавезана и да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка од 42.490,00 динара са законском затезном каматом на износ од 36.000,00 динара од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној применом члана 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

Посебна ревизија је изузетно правно средство које се, због погрешне примене материјалног права, може изјавити на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23; у даљем тексту: ЗПП) против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом. О дозвољености посебне ревизије одлучује Врховни суд на основу члана 404. став 2. ЗПП, у вези с чланом 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), ценећи потребу одлучивања о том правном средству због разматрања правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

Врховни суд је оценио да је у овом спору потребно дозволити одлучивање о посебној ревизији тужене ради разматрања правних питања од општег интереса и новог тумачења права у погледу рока застарелости потраживања из радног односа које почива на обрачуна зараде сачињеном од стране послодавца (на основу кога је донето решење о извршењу) и, сходно томе, у погледу рока застарелости потраживања према правном лицу које, као оснивач, солидарно одговара за обавезе правног лица (послодавца) према коме се, упркос трајнијој неспособности плаћања, стечајни поступак не спроводи, због чега је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослени у Здравственом центру Врање који му није исплатио зараду за април 2017. године, због чега је тужилац поднео против свог послодавца предлог за извршење на основу обрачуна зараде. Основни суд у Врању је одредио извршење решењем ИИ 3167/17 од 05.06.2017. године, којим је обавезао је извршног дужника Здравствени центар Врање да исплати тужиоцу 26.647,01 динар са законском затезном каматом од 29.05.2017. године до исплате и 6.989,00 динара на име трошкова извршења пред судом. Спровођење овог извршења одређено је преносом новчаних средстава са рачуна извршног дужника (решење јавног извршитеља ИИ 2719/2017 од 16.06.2017. године), до кога није дошло јер је рачун извршног дужника у непрекидној блокади од 2016. године. Пошто тужiocево потраживање није наплаћено од извршног дужника који се финансира преваходно из јавних прихода (доприноса за обавезно здравствено осигурање) уступљених од Републичког фонда за здравствено осигурање, тужилац је тужбом у овој парници захтевао од тужене Републике Србије, као основача његовог дужника, да му накнади означене износе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су обавезали тужену да предметно потраживање исплати тужиоцу, применом одредаба чл. 28. став 2. Закона о здравственој заштити и 11. и 14. Закона о стечају, налазећи да у конкретном случају Република Србија, као оснивач, солидарно одговара за обавезе Здравственог центра у Врању, у односу на кога постоје материјалноправни услови за отварање стечајног поступка због трајне неспособности за плаћање, али се стечај против њега не спроводи. По оцени судова, истакнути приговор застарелости тужiocевог потраживања, заснован на одредби члана 196. Закона о раду о трогодишњем року застарелости новчаних потраживања из радног односа, није

основан јер је тужиочево потраживање утврђено од стране његовог послодавца - дужника (исплатиоца) обрачуном зараде, те се на такво потраживање примењује десетогодишњи рок застарелости из члана 379. став 1. Закона о облигационим односима.

Правилна је другостепена одлука, због чега се она неосновано оспорава ревизијом тужене.

Законом о стечају („Службени гласник РС“ бр. 104/09, 99/11 - др. закон, 71/12 - УС, 83/14, 113/17, 44/18, 95/18, 44/25 – УС), одредбама члана 11. је прописано: да се стечајни поступак отвара када се утврди постојање најмање једног стечајног разлога (став 1); да су стечајни разлози: 1) трајнија неспособност плаћања; 2) претећа неспособност плаћања; 3) презадуженост; 4) непоступање по усвојеном плану реорганизације и ако је план реорганизације издејствован на преваран или незаконит начин (став 2); да трајнија неспособност плаћања постоји ако стечајни дужник: 1) не може да одговори својим новчаним обавезама у року од 45 дана од дана доспелости обавезе; 2) потпуно обустави сва плаћања у непрекидном трајању од 30 дана (став 3); да претећа неспособност плаћања постоји ако стечајни дужник учини вероватним да своје већ постојеће новчане обавезе неће моћи да испуни по доспећу (став 4); да презадуженост постоји ако је имовина стечајног дужника мања од његових обавеза (став 5). Одредбама члана 14. истог закона прописано је да се стечајни поступак не спроводи према Републици Србији; аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе; фондовима или организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања; правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе; Народној банци Србије; Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности; јавним агенцијама. (став 1); као и да за обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. овог члана не спроводи стечајни поступак солидарно одговарају његови оснивачи, односно власници, као чланови или акционари (став 3).

Законом о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/15, 106/16 - аутентично тумачење, 113/17-аутентично тумачење, 54/19, 9/20-аутентично тумачење, 10/23-други закон, 91/25; у даљем тексту: ЗИО) прописане су врсте извршни исправа: 1) извршна судска одлука и судско поравнање који гласе на давање, чињење, нечињење или трпљење; 2) извршна одлука донета у прекршајном или управном поступку и управно поравнање који гласе на новчану обавезу ако посебним законом није друкчије одређено; 3) извод из Регистра залогe и извод из Регистра финансијског лизинга; 4) уговор о хипотеци и заложна изјава; 5) план реорганизације у стечајном поступку чије је усвајање решењем потврдио суд; 6) јавнобележничке исправе које имају снагу извршне исправе; 7) споразум о решавању спора путем посредовања, који испуњава услове одређене законом којим се уређује посредовање у решавању спорова; 7а) одлука Уставног суда којом је усвојен захтев подносиоца уставне жалбе за накнаду штете; 8) исправа која је овим или другим законом одређена као извршна исправа (члан 41. став 1), као и услови који су неопходни да би извршна исправа била подобна за доношење решења о извршењу (члан 47): ако садржи податке о извршном повериоцу, извршном дужнику и предмет, врсту и обим испуњења обавезе. Ако у извршној исправи није одређен рок за добровољно испуњење обавезе, он износи осам дана од достављања извршне исправе извршном дужнику (став 1); ако доспелост обавезе не може да се утврди из извода из Регистра залогe, извршни поверилац

подноси писмени доказ о томе да је извршном дужнику оставио накнадни рок да испуни обавезу (став 2).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17-одлука Уставног суда, 113/17, 95/18-аутентично тумачење, 109/25 други закон), и то одредбама члана 121, прописано је да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун (став 1); и то и за месец за који није извршио исплату зараде, односно накнаде зараде (став 2); уз који је дужан да му достави и обавештење да исплата зараде, односно накнаде зараде, није извршена и разлоге због којих није извршена исплата (став 3); све то најдоцније до краја месеца за претходни месец (став 4); при чему се достава запосленом може учинити и у електронској форми (став 5); с тим да обрачун зараде и накнаде зараде које је дужан да исплати послодавац у складу са законом представља извршну исправу (став 6); а запослени коме је зарада и накнада зараде исплаћена у складу са обрачуном из ст. 1. и 2. овог члана, задржава право да пред надлежним судом оспорава законитост тог обрачуна (став 7); садржај обрачуна из ст. 1. и 2. овог члана прописује министар (став 8). Истим законом је прописано (члан 196) да сва новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе.

Правилником о садржају обрачуна зараде, односно накнаде зараде („Службени гласник РС“, бр. 90/14, 44/18-др.пропис) детаљно су прописани подаци које садржи обрачун зараде, у складу са Законом о раду и ЗИО. Обрачун зараде, односно накнаде зараде, како то прописује одредба члана 1. овог правилника, садржи: 1) податке о послодавцу, и то: (1) за правно лице: назив, седиште (адреса), ПИБ и матични број, број рачуна и назив банке код које се рачун води; 2) податке о запосленом: име и презиме, адресу, ЈМБГ, назив банке и број рачуна на који се исплаћује зарада односно накнада зараде; 3) податке о периоду на који се односи обрачун: месец, односно период на који се односи обрачун зараде, односно накнаде зараде (део или коначни обрачун, односно накнаде зараде); 4) податке потребне за обрачун зараде, односно накнаде зараде, као и доприноса за обавезно социјално осигурање и пореза у складу са законом, као и износ зараде односно накнаде; 5) датум одређен за исплату зараде, односно накнаде зараде (датум доспелости). Одредбом члана 2. детаљно је прописан садржај података из члана 2. став 1. тачка 4) који се односи на остварене часове рада, приправности, оне часове за које запослени остварује право на накнаду зараде, и то по врстама одсућности, као и оне за које запослени не прима накнаду, као и низ других података који обавезу послодавца чине одређеном, а обрачун зараде и накнаде зараде поуздано утврђеним и подобним за извршење.

Законом о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, „Службени лист СРЈ“, бр. 31/93, „Службени гласник РС“, бр. 18/20; у даљем тексту: ЗОО) је прописано (члан 360) да застарелошћу престаје право захтевати испуњење обавезе (став 1); да застарелост наступа кад протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе (став 2); да застарелост почиње тећи првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано (члан 361. став 1); да застарелост наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена (члан 362); да потраживања застаревају за десет година, ако законом није одређен неки други рок застарелости (члан 371); као и да сва потраживања која су утврђена правноснажном судском или одлуком другог надлежног органа, или поравнањем пред судом или другим надлежним органом, застаревају за десет година, па и она за која закон иначе предвиђа краћи рок застарелости (члан 379. став 1). Истим законом је прописано (члан 414) и да сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу

обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу, она престаје и сви се дужници ослобађају (став 1), с тим да од више солидарних дужника, сваки може дугovati са другим роком испуњења, под другим условима и уопште са различитим одступањима (став 2). Према одредбама члана 421. истог закона, доцња једног солидарног дужника нема дејство према осталим дужницима (став 1) и исто важи и за признање дуга које би извршио један од солидарних дужника (став 2), а члана 422. да ако застареваше не тече или је прекинуто према једном дужнику, оно тече за остале солидарне дужнике и може се навршити, али дужник према коме обавеза није застарела и који је морао да је испуни има право захтевати од осталих дужника према којима је обавеза застарела да му накнаде сваки свој део обавезе (став 1) и да одрицање од навршене застарелости нема дејства према осталим дужницима (став 2).

Одговорност тужене Републике Србије у конкретном случају, која ни није била спорна током поступка, почива на чињеницама да је тужена оснивач правног лица (тужиоачевог послодавца Здравствени центар Врање) код кога су се почев од 2016. године, због трајније неспособности плаћања, стекли услови из члана 11. ст. 1. и 2. тачка 1. у вези са ставом 3. Закона о стечају за отварање стечајног поступка, али се према њему поступак стечаја не спроводи сагласно члану 14. став 1. истог закона, те за његове обавезе солидарно одговара тужена, сагласно одредби члана 14. став 3. Закона о стечају, како су правилно закључили и нижестепени судови.

У погледу рока застарелости потраживања, законска обавеза тужене потиче из правног основа заједничког са обавезом послодавца према запосленом и солидарна је, због чега такво потраживање застарела у истом року и према правном лицу које је дужник (послодавац) и према туженој која у конкретној правној ситуацији солидарно одговара за обавезе тог правног лица. Стога би новчано потраживање из радног односа застаревало и према туженој, као и према послодавцу за кога тужена одговара у овој правној ствари, у року од три године из члана 196. Закона о раду, да околности конкретне правне ситуације нису условиле прерастање предметног потраживања у потраживање које застарела у року од десет година из члана 379. ЗОО. Реч је о у ситуацији у којој послодавац, у складу са својом дужношћу из члана 121. Закона о раду, сачини обрачун зараде запосленог и тиме утврди износ свог дуга по том основу према запосленом, а запослени се са тиме сагласи не оспоравајући у судском поступку законитост тог обрачуна, већ обрачун зараде употреби као извршну исправу ради намирања свог потраживања у извршном поступку. Потраживање које је утврђено за извршење подобном извршном исправом (обрачуном зараде) коју је сачинио надлежни правни субјекат (послодавац-дужник), у вези са којим постоји неоспорна сагласност воља повериоца и дужника (јер је поверилац - запослени обрачун зараде прихватио не користећи право да пред судом оспорава његову законитост, већ је на основу њега непосредно покренуо извршни поступак) уподобљава се потраживањима из члана 379. ЗОО и стога застарела у року од десет година.

Несумњиво је да институт застарелости потраживања проистиче из друштвене потребе за правном сигурношћу и да интезивирање правног промета, зависно од врсте облигација, намеће различите и све краће рокове застарелости. Застарелост је санкција за пасивно држање повериоца према сопственом праву унутар законом одређеног времена санкционисано због које поверилац губи заштиту свог права под условом да је дужник изразио вољу (приговор застарелости) да се користи правом које за њега настаје из таквог повериоачевог држања. Међутим, у конкретном случају постоји правно ваљан разлог због кога се има применити одредба о десетогодишњем року застарелости из члана 379. ЗОО, иначе најдужем року застарелости који је био

прописан одредбама ЗОО у време његовог доношења, када је као општи био прописан петогодишњи рок застарелости и када обрачун зараде није био прописан као извршна исправа. У конкретном случају повериоцу (тужиоцу) се не може пребацити немар према остварењу његовог права. Тужилац је извршну исправу о свом неспорном, утврђеном и доспелом потраживању (обрачун зараде учињен од стране дужника-послодавца), са чијом се садржином сагласио (нарочито са утврђеним износом свог потраживања), употребио пред судом, а суд је на основу ње донео решење о извршењу већ 05.06.2017. године. Овом нарочитом сагласношћу воља, с једне стране послодавца, који је утврдио износ свог дуговања према запосленом и о томе запосленом издао обрачун, која представља извршну исправу сагласно члану 121. став 6. Закона о раду, члану 41. став 1. тачка 8. и члану 47. ЗИО и, с друге стране запосленог, који није оспоравао законитост извршне исправе, већ је на основу ње покренуо извршни поступак, стекли су се услови за примену дужег рока застаревања и за она потраживања за која закон иначе прописује краћи рок застарелости. Будући да је тужба у овом спору поднета 05.03.2025. године, пре истека десетогодишњег рока застарелости, правилан је закључак да је приговор застарелости, који тужена понавља у ревизији, неоснован.

Имајући изложено у виду, Врховни суд је донео одлуку из става другог изреке, на основу члана 414. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка по ревизији из става трећег изреке ове пресуде донета је на основу члана 165. став 1. у вези с чл. 153. став 1. ЗПП, с обзиром да тужена није успела у поступку по ревизији коју је изјавила.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић